

FOLYTATÁS A 6. OLDALRÓL

– **Ön szerint a román ügyészség és titkosszolgálat kiemelten vadászik a magyar önkormányzati tisztségviselőkre?**

– Ez ma már axióma. Teljesen egyértelmű, hogy kiemelt figyelemben részesülünk részükről. Akinek volt alkalmja személyesen találkozni e rendszerrel, meg is bizonyosodott erről. Állandóan lehallgatnak, követnek, figyelnek mindenhol. Így élünk, ezt választottuk. Jeszenszky Géza mondta egyszer, hogy a Rajnától keletre, ha nem akasztanak fel, minden egyéb már csak részletkérdés.

– **Az erdélyi közbeszéd-ben folyamatos téma Székelyföld autonómiája. Most, hogy a román törvényhozás harmadjára is elutasította Székelyföld autonómiatervezetét, milyen esélyt lát a folytatásra?**

– Esély annyi van, amennyire mi ezt fontosnak tartjuk. Ha mi nem hiszünk benne, biztos nincs esély a megvalósítására. Ha időről időre egy-egy ember benyújtja a parlamentbe az autonómiastatútumot, azt üzenjük, ez nem fontos nekünk. Ha nem tudunk felsorakozni egy tervezet mellé mindannyian, azt üzenjük, ezt nem gondoljuk komolyan. E kérdésben az erdélyi magyar politikusok között is sokkal nagyobb kellene lennie a szolidaritásnak. Mindenki számára természetes, hogy a háromszéki politikusok is támogatják a parlamentben a nyelvhasználati küszöb 20 százalékról 15 százalékra való csökkentését, olyan körülmények között, hogy ez Háromszéken egyetlen közigazgatási egységnél sem eredményez semmilyen változást. Ugyanilyen természetesnek kellene lennie annak, hogy amikor az autonómiastatútumról beszélünk, minden képviselő azt vállalja és támogassa. Erről szól a mi belső erdélyi magyar világunk, hogy szolidaritás vagyunk egymással. Elfogadom, hogy a szórványmagyar képviselőnek fontos, hogy a küszöböt akár öt százalékkal is, de csökkentjük, mert akkor ötezer, tízezer, százezer magyar ember kerül olyan helyzetbe, hogy a közigazgatásban tudja használni az anyanyelvét. De neki is el kell fogadnia azt, hogy ez Székelyföldön az én helyzetemen nem változtat. Nekünk az a fontos, hogy autonómiánk legyen.

– **Szerteágazó munkáját miként tudja összeegyeztetni a magánélettel, a családdal?**

– Nagyon nehéz összeegyeztetni. Ezzel a munkával elsősorban a családtól, a gyerekektől veszek el sok időt. Ennek valamilyen szinten meglesz a börtje, én ezt jól tudom, és minden nap lelkiismeret-furdalásom van, mert nem tudok annyi időt tölteni velük, amennyit szeretnék, és amennyit ők szeretnének. De polgármesterként is valamilyen szinten egyfajta családfő vagyok, s e családnak ötvenezer tagja van.

BÍRÓ BLANKA

Büntetőjog: jó és rossz módosítások

Az igazságügyi törvények módosítása nagy feszültséget gerjesztett. A változtatások hírére az utcákat tiltakozó tömegek árasztották el, akik a jogállam, illetve az ország bűnözési és korrupció elleni fellépésének gyengülésétől tartanak. Tasnádi István Szilárd kolozsvári büntetőjogász szakmai szempontból világítja meg a reformok negatív, illetve pozitív hatásait.

A román büntető törvénykönyv és a büntető perrendtartás módosításainak hírére kormányellenes tüntetések robbantak ki országszerte. A változtatások megbotránkoztatták az ellenzéki tábor, amely attól is tart, hogy a korrupció vádjával perbe fogott és a fellebbviteli tárgyalására készülő – első fokon három és fél év letöltendő szabadságvesztésre ítélt – Liviu Dragneát a kormánykoalíció azonnal hatályba lépő kormányrendelettel menti majd meg a börtöntől. Nem meglepő tehát, hogy gyanakvással tekintenek a kormány tevékenységére, hiszen az utóbbi időben több intézkedés is megkérdőjelezhetőnek bizonyult. Jó példa erre az a jogszabálytervezet, amely a 200 ezer lejnél kisebb kárt okozó hivatali visszaélést törölte volna a bűncselekmények sorából. Ez több ezer vádlottnak, illetve elítéltnak kedvezett volna. Az utcai tüntetések hatására a rendeletet hatályba lépése előtt visszavonták.

Szabadulhat-e Dragnea?

A jelenlegi büntetőjogi reformok egyes részei szintén aggodalomra adnak okot. Tasnádi István Szilárd (portrékon) szerint azonban a médiában elhíresült, Liviu Dragneának kedvező módosítás közel sem biztosítja a szociáldemokrata pártelnök felmentését. A változtatás értelmében csupán újrabírálnak az ügyét, így időt nyerhet. Azonban arra kevés esély van, hogy a már meghozott bírósági döntéstől eltérő ítélet születne büntetőperében. A kérdéses megítélésű pártelnöknek címzett módosítás tehát nem jelent valódi előnyt, ha azt a törvényes keretek között alkalmazzák. A kolozsvári jogász szakmai szempontból nem tartja kétségsbe vonhatóan a vitatott módosítást. A jogszabály értelmében felülvizsgálatra van lehetőség abban az esetben, ha nem ugyanaz a törvénybíró írja alá a határozatot, aki végig részt vett a bizonyítékok kezelésében, illetve a szóbeli kifejtésben. Ez előfordulhat akkor is, ha például nyugdíjba megy a törvénybíró.

„A felülvizsgálat megtévesztő lehet, de nem azt jelenti, hogy felmentik a vádlottat, csupán újratárgyalják az ügy bizonyos szintjét” – mondta Tasnádi. E szerint, ha például fellebbezési szinten állnak, már nem kezdhetik újból az első szintet, csak azt a szakaszt tárgyalhatják újra, amelyiken éppen áll. Ennek a módosításnak a helyessége nem vitatható, mivel a strasbourgi emberi jogi bíróság

határozata alapján döntöttek a törvényalkotók: az európai irányelv elrendeli, hogy ugyanaz a törvénybíró vigye végig az ügyet. Tehát európai, nem pedig országos szintű köteleességről van szó. A szakember szerint ennek a gyakorlatban nagy jelentősége van, hiszen a törvénybíró csak akkor tud megfelelő döntést hozni, ha az összes fázisban jelen van.

Változtatások kellenek

„A büntetőjogi módosításokra elsősorban azért van szükség, mert amikor elfogadták a régi perrendtartást szabályozó jogszabályt, később rengeteg olyan intézményt építettek be az újba, ami nem a román rendszerből származott, így nem volt kompatibilis a többi egységgel” – magyarázza Tasnádi, aki

Az igazságügyi törvények számos módosítása megtámadhatatlan, mivel az Alkotmánybíróság alapján módosultak.

szerint a régi perrendtartási könyv egyszerűbbnek és hatásosabbnak bizonyult. Az elmúlt években rengeteg alkotmánybíróvási módosítás született amiatt, hogy az újdonságokat összhangba hozzák a romániai büntetőjogi rendszerrel. Az alkotmánybíróvási határozatok miatt a törvénykönyvek szövegén muszáj változtatni, hiszen egymáshoz kell igazodniuk. A jogász szerint az Alkotmánybíróság kezdi elveszíteni a lényegét, mert hatáskörét átlépve beleavatkozik a törvényhozás munkájába.

A jelenlegi igazságügyi törvények tehát változtatásra szorulnak, azonban egyes módosítások komoly kétségeket vetnek fel. A törvénybíró függetlensége elengedhetetlen, amit egyes kitételek veszélyeztetnek. Tasnádi szerint nem jó megoldás, ha a törvénybírónak előírják, hogy mikor mit kell tennie, hiszen ez korlátozza a szuverenitását. A módosítások közül néhány ilyen hatással bír.

Vitatott reformok

Az új büntetőtörvénykönyv értelmében a legfeljebb tíz év börtönbüntetésre ítélt személyek, büntetésük felének, a több mint tíz évre ítélték pedig büntetésük kétharmadának letöltése után kérelmez-

Tasnádi szerint a módosítások nem biztosítják Dragnea felmentését

hetik feltételes szabadlábra helyezésüket. A pillanatnyilag hatályos törvény szerint erre csak a büntetés kétharmadának, illetve háromnegyedének letöltése után van esély. „Nem tudom mennyire elfogadható, hogy hamarabb kienge-dik az elítélteket, ugyanakkor arra is gondolnunk kell, hogy a börtönkörülmények nem megfelelőek” – magyarázza Tasnádi. A rossz börtönviszonyok miatt Romániát számtalanszor elítélték már az európai bíróságon, és további ítéletek várhatók. A kolozsvári jogásznak jelenleg is három pere van, amelyekben kártérítést követelnek az államtól az embertelen körülmények miatt. Az elítéltek többnyire megnyerik a pereket, így a strasbourgi törvényszék egy személynek akár 10 ezer eurós kártérítést is megítélhet. Mivel sok ilyen per vár sorára, Romániának ez nagy veszteséget jelent.

Negatív következményekkel járó módosításnak tekinthető, hogy a sértett személynek szemtől szemben kell ülnie a vádlottal, amikor vallomást tesz. A változtatások szerint a vádlottnak, illetve a gyanúsítottnak joga lenne részt venni a kihallgatáson, míg korábban személyesen nem jelenhetett meg, csupán az ügyvéde által. „Problémát látok ebben, ha az ügyész a cselekmény felmérésével kezd, utána hallgatja ki a gyanúsítottat, és csak ezután a sértett személyt” – magyarázza a jogász. Hozzátette: ez valószínűleg zavaró lenne a sértett félnek, valamint kérdéses, mennyire tudná az igazat mondani, ha olyan esetről beszélünk, mint a nemi erőszak.

A változtatások értelmében a gyanúsítottaknak, akiket 24 óráig bent tartanak a rendőrségen, meg kell kapniuk a teljes ügyészeti dosszié másolatát. A törvény szerint ezen a szinten az ügyész-ségi szakasz nem nyilvános, hiszen az ügyésznek is megvan a joga a vádepítéshez, emiatt a módosítás nem állja meg a helyét, a vádlottnak nem szabad látnia a dossziét.

A szakember az előzetes letartóztatással kapcsolatos változtatásokat is kiemelte, amelyek szintén fenntartásokkal kezelhetők. Az eddigi törvénykezést kibővítették azzal a kitételrel, hogy bármely személy bent tartható, aki olyan bűncselekményt követ el, ami öt vagy több évvel büntet-

hető. Tehát kibővült azok köre, akik előzetes letartóztatásba helyezhetők, így az enyhébb – például az egytől öt évig terjedő börtönbüntetéssel sújtható – bűncselekményeket elkövetők is előzetesbe kerülhetnek.

Vannak célszerű rendelkezések is

Az igazságügyi törvények számos módosítása megtámadhatatlan, mivel az Alkotmánybíróság alapján módosultak, vagy az Emberi Jogok Európai Bíróságának szabványait követik. Ezek között akadnak hasznosnak vélhető határozatok is. Gátat szabnának annak, hogy bűnösként állítsák be a gyanúsítottat a jogerős ítélet előtt. Eszerint nem lehetne bilincsben vinni a feltételezett elkövetőt, valamint korlátoznák a sajtó hozzáféréseit bizonyos információkhoz. Sokan nem nézték jó szemmel ezt a reformot, azonban Tasnádi szerint ezt a rendelkezést nem lehet megkérdőjelezni, mivel a strasbourgi törvényszék határozataira alapoz.

Jó döntésnek tekinthető a szakember szerint az, hogy lopásért legfeljebb csak az általános maximumot, tehát harminc év börtönbüntetés kaphatnának, életfogytiglant nem. Ez ésszerű határozatnak tűnik, mivel a többszöri lopás sem tekinthető egyenértékű bűncselekménnyel a gyl-kossággal, amely esetében fennáll az életfogytiglani büntetés esélye.

A büntetőjogi szempontból kapott pénzbírságot közhasznú munkavégzéssel is le lehet törleszteni, amennyiben azonban ezt valaki nem teljesíti, letöltendő börtönbüntetés is kaphat. A közhasznú munkavégzést sokan kijátszották, ugyanis ha be tudták bizonyítani, hogy az egészségük nem engedi meg, nem kellett dolgozniuk. Az új intézkedés ennek az orvosi igazolásnak a megszerzését is szigorítaná.

A kiemelték mellett mind hasznos, mind pedig kifejezetten káros következményekkel járó változtatások is akadnak még. A büntetőeljárás módosítását Florin Iordache – a tavalyi korrupcióellenes tüntetések nyomán lemondott – volt igazságügyi miniszter által vezetett parlamenti különbizottság dolgozta ki.

HEVELE LILI